

" ...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

İtiraz başvurusunun gerekçe bölümü şöyledir :

"Mahkememizde yargılaması yapılmakta olan esas ve numarası yukarıda belirtilen dava dosyasında dava konusu maddi olaya uygulanan 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu'nun 13. maddesinin/son fıkrasındaki "1. fıkra da belirtilen süreler içinde mahkemeler veya icra daireleri tarafından bu arazi hakkında devir ve temliği gerektiren bir karar verilemez. Miras yoluyla intikaller, bu hükmün kapsamı dışındadır. Ayrıca mahkemeler satış suretiyle miras ortaklığının giderilmesine karar veremezler" hükmü gereği 27.12.1992 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan 92/3780 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla İpsala ilçesi ve bu ilçeye bağlı tüm kasaba köy ve diğer yerleşim birimlerinin anılan Yasanın 2. maddesinin/k fıkrası anlamında uygulama alanı olarak alınması nedeniyle; davacılar vekili mahkememizin 18.2.1993 tarihli celsesinde söz konusu maddenin Anayasanın 10., 35. ve 36. maddelerine aykırı bulunduğu definde bulunmuştur.

Mahkememizce davacı vekilinin Anayasaya aykırılık Define ilişkin dilekçesi davalılara tebliğ edilmiş, davalılar herhangi bir cevap vermemişlerdir.

Mahkememizce Anayasaya aykırılık defî ciddi bulunarak konunun Anayasa Mahkemesinde incelenmek üzere dava dosyasının bir örneğinin Anayasa Mahkemesine gönderilmesine karar verilmiştir. Çünkü;

a)- Anayasanın 10. maddesinin 1. fıkrasında "Herkes dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanunun önünde eşittir" demektedir. Oysa; iptale konu olan 3083 sayılı Yasanın 13. maddesinin son fıkrasında Anayasanın kanun önünde eşitlik ilkesine ters düşecek şekilde, uygulama alanına alınan yerlerde temlik ve devir tasarruflarını 5 yıl süreyle sulama projesi tamamlanması halinde bir 5 yıl daha ki toplam 10 yıllık bir süreyle sınırlama ve tahdit getirmektedir. Ayrıca, anılan Yasanın 13. maddesinin 3. fıkrasındaki "yukarıda belirtilen süre içerisinde bu gibi arazide sadece TC. Ziraat Bankası, Türkiye Ziraî Donatım Kurumu ve Tarım Kredi Kooperatifine ipotek edilebilir" hükmü yer almaktadır. Bu hüküm Anayasanın yukarıda belirtilen yasa önünde eşitlik ilkesine açıkça aykırı düşmekte, maddede sayılan kurumlar dışındaki diğer kişi ve kuruluşlara ipotek yasağı getirmekte bu bakımdan kişi ve kuruluşlar arasında yasaların uygulanması yönünden fark ve ayrıcalık getirmektedir. Bu nedenle bu hükmün Anayasaya aykırı olduğu savı mahkememizce yerinde ve ciddi bulunmuştur.

b)- Anayasanın 35. maddesinde herkes mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir, mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz," demektedir. Yine, mülkiyet hakkının unsurları ve kapsamı MKnun 618. maddesinde açıklanmış ve mülkiyet hakkına sahip olan kimse o şeyde dilediği gibi tasarruf etmek hakkı olduğu zikredilmiştir. Elbette bu hakkın kamu yararı gereklerine uygun olarak kanunla sınırlandırılabilmesi açıklanmıştır. Ancak, bu sınırlandırmanın kanaatimizce mülkiyet hakkının kullanılmasının özüne dokunmaması gerekir. Bir başka deyişle kamu yararı ve kamu hizmetleri gereğine dayanılarak, mülkiyet hakkının sınırlandırılmasına hakkın özüne dokunmamak, demokratik ve çağdaş hukuk devleti olmanın gereklerinden olduğunda şüphe bulunmamaktadır.

Oysa iptale konu maddi olayımızda uygulanan 3083 sayılı Yasanın 13/son fıkrasındaki sınırlama 5 yıl ve gerektiğinde 10 yıl süreyle tüm temlik ve devir tasarruflarını önlemekte ve idari izne bağlı tutmakta ve ayrıca Türk Milleti adına yargı erkini kullanan bağımsız mahkemelerin karar verme yetkisini bu süreyle elinden almaktadır. Bu yönüyle anılan kanun maddesinin Anayasanın kuvvetler (erkler) ayrılığı ilkesine de ters düşmektedir. Çünkü, kanuna dayalı yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulunun uygulama alanına aldığı bir yerde 5-10 yıllık süreyle mahkemelerin devir ve temlik yönünde karar verme yetkisiyle açıkça ortaklığın giderilmesi kararı verme yetkisi sınırlandırılmaktadır. Halbuki, aynı konuda yani devir ve temlike yönelik tasarrufların kullanılması amacıyla idari bir mercie (Tapu Kadastro Genel Müdürlüğüne) yapılacak bir başvuru ile izin verilmesi halinde bu tür işlemlerin yapılmasına imkan ve cevaz verilmektedir. Özetle; idari bir organın verdiği izinle bu tür tasarrufları işlemler imkan dahilindedir. Öyleyse, idari bir organın verdiği izinle yapılabilen bir işleme yönelik kararı neden TC. Mahkemesi veremesin' Bu sorunun gerekçesinin kamu yararı ve kamu hizmeti gibi kavramlarla açıklanamayacağı kanaati mahkememizde hasıl olmuştur.

Kaldığı; 3083 sayılı Yasanın 1. maddesinde de belirtildiği gibi amacı ekonomik üretime imkan vermeyecek şekilde parçalanmış Tarım Topraklarının gerektiğinde ve imkanlar ölçüsünde genişletilmesi suretiyle de toplulaştırılmasını, Tarım arazisinin ailenin geçimini sağlamaya ve aile iş gücünü değerlendirmeye yeterli olmayacak derecede parçalanmasını ve küçülmesini önlemeyi gütmektedir. Söz konusu amaç ile yasanın 13/son fıkrasında getirilen yasaklama ile çelişki teşkil ettiği yapılan incelemede anlaşılmıştır. Zira, İzale-i Şüyu (Ortaklığın Giderilmesi) davalarında çoğu kez iştirak halinde olan taşınmazın mülkiyeti mahkemece satış kararı verilerek çıkartılan ihalede tek kişi tarafından satın alındığı gözlemlenmektedir. Yani, çok paylı taşınmaz tek kişiye kaldığı bir vakıdır. Bu itibarla yasanın konuluş amacı (Ratioleges) ile 13/son fıkrasındaki getirilen yasaklama arasında açıkça bir tezat olduğu görülmektedir. Yine, anılan yasada taşınmazların aynen taksimi hususunda herhangi bir sınırlayıcı yasak söz konusu değildir. Yani birden çok kişinin hissedar olduğu müşterek veya iştirak halindeki mülkiyete konu taşınmazın ortaklar arasında parçalara ayrılarak taksimi imkan dahilindedir. Çünkü, yasa mahkemelerin satış kararı verme yetkisini sınırlamakta, ancak aynen taksime karar verme yetkisini sınırlamamaktadır. Halbuki aynen taksimde tek parça taşınmazın ortaklar arasında bölünerek birden çok parçaya bölünmesi söz konusudur. Bu ise, 3083 sayılı Yasanın 1. maddesinde belirtilen amacına ters düşmektedir. Eğer yasaklanması gereken bir husus var ise onunda aynen taksim kararı verme yetkisi olduğu açıktır. Bu bakımdan aynen taksime getirilecek bir sınırlama olması gerekirken, satış suretiyle ortaklığın giderilmesine bir sınırlama getirilmesini anlamak oldukça güçtür. Bu durum yasanın amacıyla uyuşmamaktadır.

c)- Anayasanın 36. maddesinde herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı merciileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma hakkına sahiptir, demektedir. Oysa müşterek veya iştirak halinde mülkiyete konu taşınmazdaki ortaklar aralarında anlaşarak veya haricen alıcı bularak idari merciden alacakları bir izinle, tasarrufları işleme yönelik devir ve temlik muamelesini yaptırabilirler. Aynı şeyi 3083 sayılı Yasanın 13/son fıkrası nedeniyle mahkeme önüne getirememektedir. Hal böyle olunca kişilerin adalete, yargıya, hukuk devletine olan güvenleri sarsılmakta, tapuda bir takım muvazaalı işlemlerin yapılmasına yol açmakta bu ise, işlerin gecikmesine ve sürüncemede kalmasına yol açmaktadır.

Karar: Yukarıda izah edilen gerekçelere göre;

Davacı vekilinin Anayasaya aykırılık define ilişkin savı ciddi bulunarak dosyanın Yüksek Mahkemenizde incelenerek 3083 sayılı Yasanın 13/1-2-3-4-5 fıkralarının Anayasanın 10., 35. ve 36. maddelerine aykırılığı nedeniyle itiraz yoluyla konunun mahkemenize

Esas Sayısı : 1993/53

Karar Sayısı : 1994/67

getirilmesine Anayasa'nın 152 ve Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu Hakkında Kanunun madl8/1. fıkrası gereğince 25.11.1993 tarihli celsede karar verilmiş olup, dava dosyamızın tasdikli bir örneği ekli kararla beraber sunulmuştur.""